

Şahin Alpay

Evet! Ama yetmez...

Stratejik (uzun vadeli) anlamda insanlığın ve bunun bir parçası olarak Türkiye'nin geleceğine iyimserlikle bakan bir anlayışa sahibim.

Bu iyimserliğimin temelinde, eleştirel akla, yani insanların akıllarını kullanarak yaptıkları yanlışları düzeltme yeteneğine güvenim var. Tarihe bakınca, toplumların eleştirel (kendi kendini de sorgulayan) aklın hakim olduğu koşullara ulaşmalarının hiç kolay olmadığını görüyoruz. Eleştirel aklın ürettiği siyasi düzen olan, özgürlükçü ve çoğulcu demokrasiyi yerleştirmek her yerde çetin mücadeleleri gerektirdi; dünyanın büyük bölümünde hâlâ yerleşmeyi bekliyor. Bu alandaki tarihleri eskiye uzanan ülkelerde bile çeşitli sorunlar yaşanıyor.

Daha gidilecek çok uzun yol olmakla, bazen gerilemeler yaşanmakla beraber insanlık daha özgür ve adil bir geleceğe doğru ilerliyor. Büyük badireler atlatıldı. İnsanlık, eleştirel aklı boğan Nazizm'i yendi, faşist rejimlerin birçoğunu tasfiye etti. Komünizm de alt edildi. Buna Rusya'da ve Çin'de bizzat komünist partisi öncülük etti. Evet, Rusya'da yerine otoriter bir tek – adam rejimi geldi, ama Ruslar düne nazaran bugün daha özgürler ve geleceğe umutla bakabilirler. Evet, Çin'de komünist parti tekeli sürüyor, ama refah ve özgürleşme umudu bugün düne nazaran çok daha ileride.

Evet, bugün de insanlık, başta iklim değişikliği olmak üzere büyük tehlikelerle karşı karşıya. Ama eleştirel aklı kullanarak bu tehdidi yenmesi ihtimal dışı değil. Evet, şiddet eylemleri globalleşen iletişim nedeniyle bugün çok daha gözle görülür hal aldı, ama istatistikler şiddetin, savaşların yıkıcılığının eskiye nazaran azaldığını gösteriyor.

Türkiye'nin de eleştirel aklı kullanarak, yanlışlardan ders çıkararak daha özgür ve adil bir topluma doğru ilerlediğine inanıyorum. Gençliğimde Türkiye'de aydınlar arasında eleştirel akla, özgürlükçü ve çoğulcu demokrasiye inananlar çok küçük bir azınlıktı; bugün diktatörlüğe inananlar küçük bir azınlık. Bugünün Türkiye'si gençliğimin Türkiye'sine nazaran çok daha özgür ve müreffeh.

Tanzimat reformlarıyla hukuk devleti, II. Meşrutiyet'le halka dayalı yönetim yoluna çıkan Türkiye'nin, giderek kişi özgürlüklerini ve grup haklarını da kapsayan demokrasiyi yerleştirme yolunda ilerlemekte olduğu yadsınamaz. Bir yandan laik, öte yandan İslami modernleşme yanlılarının çabalarıyla Türkiye'nin bugün Müslüman çoğunluklu ülkeler arasında demokratikleşme tecrübesi açısından müstesna bir yere sahip olduğunu kimse inkâr edemez. Otoriter bir modernleşme tecrübesinin ardından 1950'de çok-partili düzene geçişle başlayan süreç içinde Türkiye, darbelerle gelen bütün geri adımlara, şiddetle bastırma çabalarına rağmen özgürlüklerin giderek genişlediğine tanık oldu. Bugün de özgürlükçü ve çoğulcu demokrasiyi yerleştirmekten uzağız, ama eleştiri saygıyla karşılandığı, eleştirilerden ders çıkarıldığı sürece geleceğe iyimserlikle bakabiliriz.

Dün Bařbakan'ı dinlerken esas olarak bunları düşündüm. Açıkladığı demokratikleşme paketine kesinlikle "Evet!" ama Türkiye'nin AB ölçütlerinde bir demokrasi olabilmesi için yeterli olmaktan çok uzak. Bařbakan'ın bunu teslim etmesi; bugünkü muhalefetin direnişlerine rağmen, toplumun güçlü desteği alınmadan ilerleme sağlanamayacağının altını çizmesi, yaptığı konuşmada en çok hak verdiğim hususlar. Sayın Bařbakan'ın yeniden bütün toplumu kucaklayıcı bir söyleme dönmesi ise, bence konuşmanın en sevindirici olan yanı.

Reform sürecinin yeniden devreye gireceği umudunu uyandıran demokrasi paketinin içeriği üzerine yorumlarım gelecek yazılarda.

2013-10-01
